

KERTEK KÖNYVE

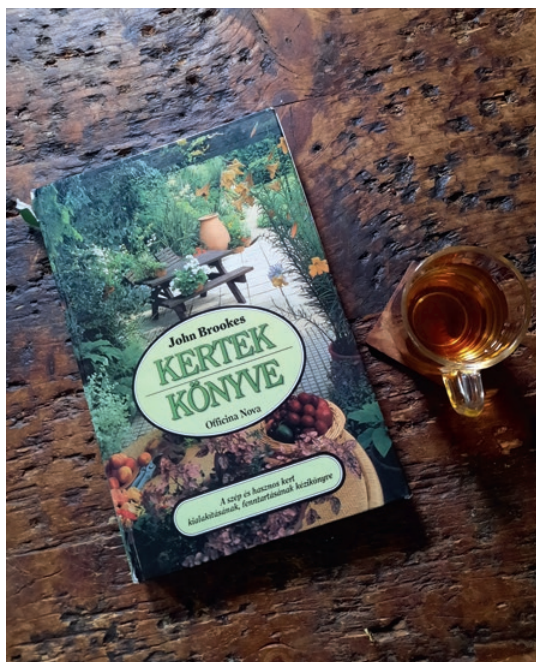
Az 1990-es években az egyik, ha nem a legelső Magyarországon megjelent nyugati kertépítészeti könyv John Brookes Kertek könyve (The garden book) volt.

„A szép és hasznos kert kialakításának, fenntartásának kézikönyve” alcímet viselő, pazar képanyagú kötet igazi nehezen korrodálódó alpmű, amely több hazai kiadást is megélt, és vélhetően sokakat kormányzott a kertépítészet, kertészkedés felé.

Atéli hónapok a legideálisabbak arra, hogy elmélyüljünk a kertészeti szakirodalomban és tervezzünk, felkészüljünk a következő szezonra. Három nagyon nyomós indok arra, hogy miért ajánlom mindenkinek ezt a kötetet. *(Szerzőjéről, a kerttervezés filozófiájába paradigmaváltást hozó Brookesról a Kertbarát Magazin 2022/5–6. számában volt részletesen szó – a szerk.)*

Pazar képanyag

Gyerekkori találkozás és első látásra szerelem volt a könyv, amely teljesen új kerti világot mutatott meg számomra. Ámulatba ejtettek a kilencvenes évek hajnalán ezek a lenyűgöző, gazdag és színpompás kertek, melyek révén a kifinomult angol kertművészet ízlésvilága tárult föl előttem. A precíz magyarázó és látványrajzok ugyancsak magasra helyezték a lécet igényesség tekintetében.

AMIT A SZERZŐRŐL TUDNI ÉRDEMES

John Brookes (1933–2018) nagy hatású, a korábbi tervezői hagyománnyal szakító kerttervező volt, aki mára evidenciaként kezelt, de az 1950-es években még meglepően újszerű elveket honosított meg a kertépítészetben. Úgy vélte, hogy a szinte kizárólag dekoratív célokat szolgáló, sokszor nehezen fenntartható, munkaigényes kertek helyett a kortárs kert legyen a használó igényeihez szabva, működjön a lakótér kiterjesztéseként és legyen egyszerűen fenntartható, mégis vonzó élettér.

A könyv fotói magyarázó, bemutató szándékkal készültek, nem kifejezetten a művészi élmény közvetítésére, így nem vehetik fel a versenyt a kortárs kertfotózás nagyjáúinak, például *Claire Takacs*nak a képeivel. Azonban ezzel együtt mind a kertek, mind a fotók kiállták az idők próbáját.

Komplett tervezési útmutató – kezdőknek is

Nagyon tetszik, hogy a könyv gyakorlatilag végigvezet a kerttervezés teljes folyamatán a felméréstől kezdve az utolsó bútor elhelyezésével bezárólag.

Elsőként a kert kialakítását befolyásoló klimatikus és egyéb tényezőket veszi számba, így például gyorstalpalót tart talajvizsgálatból, ennek részeként a természetes jelzőnövényeket is bemutatja: a termékeny talajokat jelző erdei derécét, a sovány, savanyú talajokat jelző csarabot, a kötött talajokat jelző páfrányokat és a nyirkos talajokra utaló boglárkákat.

Praktikusan ismerteti a kert felmérésének egyszerű, házi eszközeit és módszereit. Leírja és megmutatja például a háromszögelést, amivel két ismert pontból kiindulva mérőszalag segítségével meghatározhatjuk egy harmadik belátható pont helyét. De a szintkülönbségek házilag is felmérésére is van javaslata egy vízszintező és mérőpálca segítségével.

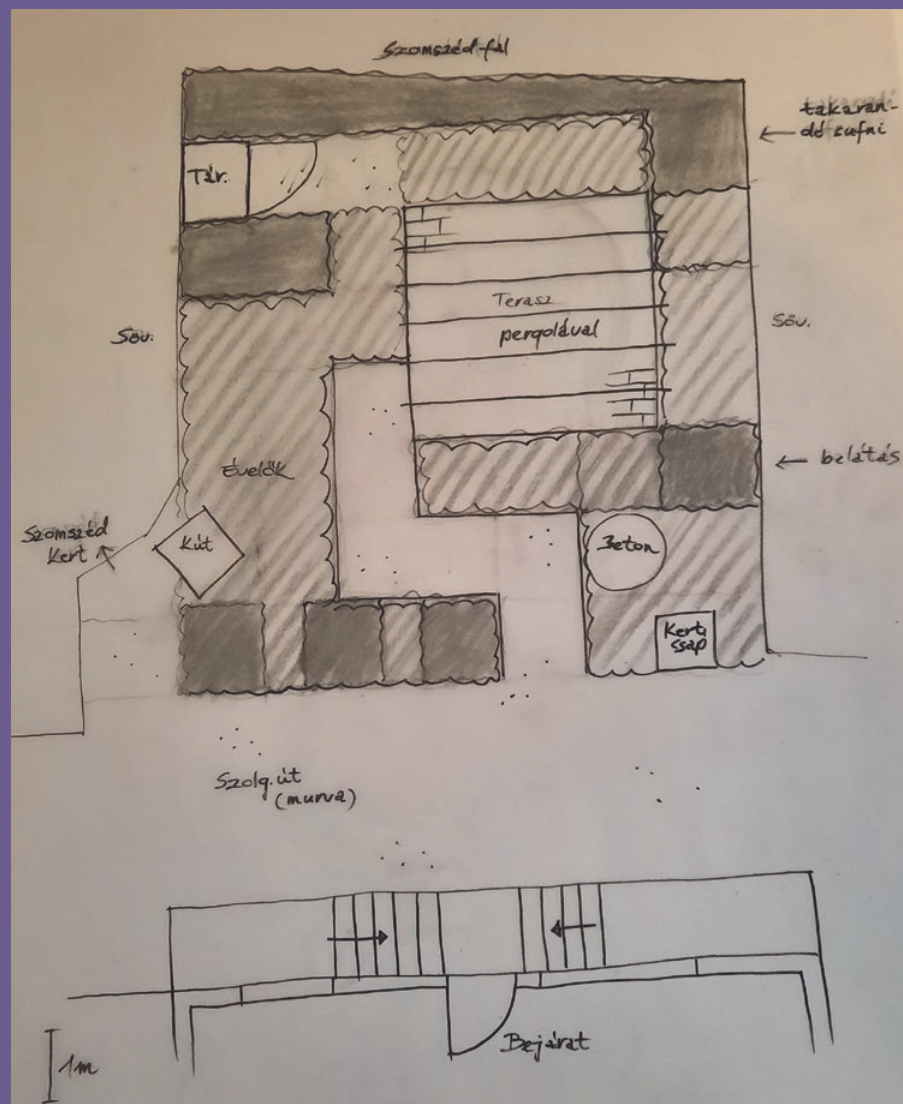
Az alaprajz megrajzolását – ehhez körzőnél és vonalzónál bonyolultabb eszköz nem kell – követően tanít a vonalak, alaprajzi minták, formák, arányok és színek szerepéről. Nélkülözhetetlen esztétikai és vizuális összefüggésekre hívja fel a figyelmet, miközben a tervezési háló (grid) alkalmazásának nálunk nem igazán ismert módszerét is tanulmányozhatjuk. Mindezt példák és rajzok sora szemlélteti.

Sorra vesz 25 jellegzetes és tanulságos kerttípust, úgymint a fallal körülvárt kert vagy éppen az erkélykertet, és valamennyi fotójához alternatív megoldásokat is közöl precíz kézi látványrajzok formájában. Mindez remekül szemlélteti, hogy különböző növényekkel és épített elemekkel mennyire különböző karaktert adhatunk ugyanazon kerti térnek, végső soron mennyi szabadság és lehetőség rejlik a tervezésben.

A szerző persze a műszaki létesítményekről, például a támfalak, kocsibeállók építéséről sem feledkezik meg. Ezen túlmenően közel ötven oldalt szentel a kert lényegének, a növények kimeríthetetlen témájának, a dísznövények világán túl a haszonnövények termesztési fogásait is beleértve. Külön kis fejezet szól az összkép szempontjából olyan jelentős „apróságokról”, mint a bútorok, szobrok.

A HÁLÓTERV

A hálótér, vagy grid-módszert Brookes fejlesztette ki, többek között *Piet Mondrian* hatására. Ennek lényege, hogy az épített környezet valamely meghatározó elemét (pl. a lakóház ajtajának szélességét, kerítésoszlopok távolságát stb.) alapul véve és ahhoz igazodva egy négyzetrácsot vetít az alaprajzra, ami egyfajta „segédvonalként” szolgál a tervezéshez, biztosítva a már meglévő építészeti elemek és a kert közti arányosságot, harmóniát.

Részletes gyakorlati útmutató a házilag megvalósításhoz

A kötet utolsó, fekete-fehér grafikákkal illusztrált ötven oldala szinte külön kertfenntartási kézikönyvként forgatható. Aprólékos, szinte minden kérdésre kiterjedő áttekintést nyújt a kerítés építésétől a metszésen át a komposztálásig.

Bár az ökológiai szempontok és az ökológikus rendszerszemlélet nem játszik kulcsszerepet a könyvben, azt hiszem, ez természetes része volt a szerző gondolkodásának. Egy kései interjújában ugyanis arról beszélt, hogy „az a hozzáállás teszi pihentetővé a kerthasználatot, ha tudatában vagyunk annak, hogy egy gyomokkal teli kert valójában

maga a természet”. Ennek szellemében a növényvédő szereket a könyv meg sem említi, a haszonnövények termesztésénél a vetésforgót javasolja a tápanyagok kimerülése és a kártevők elszaporodása ellen, egyúttal több helyen is felhívja a figyelmet a komposztálás fontosságára. Talán csak a víz, mint kulcsfontosságú erőforrás megőrzésére nem helyez kellő hangsúlyt a sok évtizeddel ezelőtt, Angliában íródott kötet, így ha esővíztározásról, övárokról szeretnénk olvasni, máshol kell kutakodnunk – például a következő lapszám könyvajánlójában.

Ezzel együtt a kertszeretők számára nehezen nélkülözhető kötetről van szó, amit érdemes használtan beszerezni.

Istvánffy Zsófia